
ПРОЦЕСИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 330.322:658.152

ФОРМУВАННЯ МОДЕЛІ МОДЕРНІЗАЦІЇ ВІТЧИЗНЯНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ НА ЗАСАДАХ ІННОВАЦІЙНОГО ПРОВАЙДИНГУ

Акуленко Катерина Володимирівна
аспірант

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

вул. Васильківська, 90-а, Київ, 03022, Україна

e-mail: ekaterina.akulenko@gmail.com

ORCID ID:0000-0002-8311-1157

Стаття присвячена моделі модернізації агропромислових підприємств на засадах інноваційного провайдингу. Проаналізовано рівень інноваційного розвитку вітчизняних агропромислових підприємств та визначено основні проблеми, які гальмують впровадження інновацій у агропромисловому секторі України за сучасних умов; запропоновано впровадження такої моделі інноваційного розвитку, яка б забезпечувала баланс між модернізацією виробництва і впровадженням результатів наукових розробок, нових продуктів і технологій виробництва; досліджено вектор інноваційного розвитку у аграрному секторі України та визначенні основні тенденції розвитку та впровадження інновацій у діяльність підприємств, які займаються виробництвом сільськогосподарської продукції; розроблено модель модернізації вітчизняних агропромислових підприємств на засадах інноваційного провайдингу, що являє собою сукупність інтелектуальної (аграрна наука), виробничої (підприємницьке середовище агропромислового комплексу) та споживчої (інноваційна продукція, інноваційна технологія, інноваційний процес) сфер інноваційної діяльності, при цьому перехід між зазначеними сферами моделі інноваційного провайдингу здійснюється за допомогою прогресивного інновінгу (за його допомогою забезпечується взаємодія підприємницького середовища агропромислового комплексу з науковим середовищем), інноваційного консалтингу (гарантує інформування та консультування щодо інноваційної продукції та сприяє налагодженню зв'язку з підприємницькими структурами) та інноваційно-венчурного бізнесу (основною задачею є сприяння поширенню розробленої інноваційної продукції); визначено комплекс заходів, що мають передувати впровадженню запропонованої моделі за сучасних умов; визначена роль держави у процесі здійснення інновацій на агропромислових підприємствах на всіх трьох етапах здійснення інноваційного процесу, починаючи від зародження ідеї і закінчуючи комерціалізацією інновації. Зокрема, виділені функції, що покладені на державу для забезпечення ефективного фінансування інноваційної діяльності агропромислового комплексу.

Ключові слова: інвестиційна привабливість агропромислового комплексу, інновації, інноваційна привабливість, ефективність інновацій, інноваційний провайдинг, модель модернізації, прогресивний інновінг, інноваційний консалтинг, інноваційний венчурний бізнес, агрохолдинг.

ФОРМИРОВАНИЕ МОДЕЛИ МОДЕРНИЗАЦИИ ОТЕЧЕСТВЕННЫХ АГРОПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННОГО ПРОВАЙДИНГА

Акуленко Екатерина Владимировна
аспирант

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко

ул. Васильковская, 90-а, Киев, 03022, Украина

e-mail: ekaterina.akulenko@gmail.com

ORCID ID:0000-0002-8311-1157

Статья посвящена модели модернизации агропромышленных предприятий на основе инновационного провайдинга. Проанализирован уровень инновационного развития отечественных агропромышленных предприятий и определены основные проблемы, которые тормозят внедрение инноваций в агропромышленном

секторе України в сучасних умовах; пропонується впровадження такої моделі інноваційного розвитку, яка забезпечувала баланс між модернізацією виробництва і впровадженням результатів наукових розробок, нових продуктів і технологій виробництва; досліджено вектор інноваційного розвитку в аграрному секторі України і визначено основні тенденції розвитку і впровадження інновацій в діяльність підприємств, які займаються виробництвом сільськогосподарської продукції; розроблено модель модернізації вітчизняних агропромислових підприємств на основі інноваційного провайдинга, що представляє собою сукупність інтелектуальної (аграрна наука), виробничої (підприємницьку середовище агропромислового комплексу) і споживчої (інноваційна продукція, інноваційна технологія, інноваційний процес) сфер інноваційної діяльності, при цьому перехід між вказаними сферами моделі інноваційного провайдинга здійснюється з допомогою прогресивного інновинга (з його допомогою забезпечується взаємодія підприємницької середовище агропромислового комплексу з науковою середовище), інноваційного консалтинга (гарантує інформування і консультування по інноваційній продукції і сприяє налагодженню зв'язків з підприємницькими структурами) і інноваційно-венчурного бізнесу (основною задачею є сприяння поширенню розробленої інноваційної продукції); визначено комплекс заходів, які повинні передувати впровадженню запропонованої моделі в сучасних умовах; визначено роль держави в процесі здійснення інновацій на агропромислових підприємствах на всіх трьох етапах здійснення інноваційного процесу, починаючи з зародження ідеї і закінчуючи комерціалізацією інновацій. Зокрема, визначено функції, які покладено на державу для забезпечення ефективного фінансування інноваційної діяльності агропромислового комплексу.

Ключові слова: інвестиційна привабливість агропромислового комплексу, інновації, інноваційна привабливість, ефективність інновацій, інноваційний провайдинг, модель модернізації, прогресивний інновинг, інноваційний консалтинг, інноваційний венчурний бізнес, агрохолдинг.

FORMING OF MODEL OF MODERNIZATION OF DOMESTIC AGRICULTURAL ENTERPRISES ON THE BASIS OF INNOVATION PROVIDING

Kateryna Akulenko

Post-graduate

Taras Shevchenko National University of Kyiv

90, Vasilkovsky Str., Kyiv, 03022, Ukraine

e-mail: ekaterina.akulenko@gmail.com

ORCID ID:0000-0002-8311-1157

The article is devoted to the model of modernization of agricultural enterprises on the basis of innovation providing. The level of innovative development of domestic agro-industrial enterprises is analyzed and the main problems that put back the introduction of innovations in the agro-industrial sector of Ukraine under the current conditions are determined; the introduction of such a model of innovation development, which provided a balance between the modernization of production and the introduction of the results of scientific research, new products and production technologies is proposed; the vector of innovative development in the agricultural sector of Ukraine is investigated and the main trends in the development and implementation of innovations in the activities of enterprises engaged in agricultural production is identified; the model of modernization of domestic agroindustrial enterprises on the basis of innovation provision is developed, which is a set of intellectual (agrarian science), industrial (business environment of agroindustrial complex) and consumer (innovative products, innovative technology, innovation process) areas of innovation activity. The transition between these areas of the model of innovation provisioning is carried out with the help of progressive innovation (it helps ensure the interaction of the business environment of the agro-industrial complex with the scientific environment), innovation consulting (guarantees information and advice on innovative products and facilitates communication with business structures) and innovation-venture business (the main task is to promote the development of developed innovative products), a set of measures that must precede the implementation of the proposed model under the current conditions is defined. The role of the state in the process of innovation in agro-industrial enterprises at all three stages of the implementation of the innovation process, from the origin of the idea to the commercialization of innovation is defined. In particular, the functions assigned to the state are allocated for ensuring efficient financing of innovative activity of the agro-industrial complex.

Key words: Investment Attractiveness of Agroindustrial Complex, Innovations, Innovative Attractiveness, Innovation Efficiency, Innovation Provision, Modernization Model, Progressive Innovation, Innovative Consulting, Innovative Venture Business, Agroholding.

Постановка проблеми. На сьогодні впровадження результатів науково-технічного прогресу у процес виробництва на підприємстві є передумовою активізації інноваційної діяльності та визначальним напрямом забезпечення високої конкурентоздатності і сталого становища на ринку

товарів і послуг. Здійснення підприємством успішної інноваційної діяльності сприяє утворенню нових ринків збуту та збереженню і розширенню традиційних, розширенню асортименту продукції, зростанню виробничих потужностей, забезпеченню відповідності продукції сучасним стандартам, поліпшенню умов праці тощо [6, с. 362].

Для підприємств агропромислового сектору України сьогодні є беззаперечною необхідністю оновлення продуктів і технологій, підпорядкування своєї виробничої діяльності поширенню інноваційних процесів, розвитку наукових та проектних розробок, збільшенню економічного ефекту від інноваційної діяльності. Техніко-технологічний рівень виробництва за сучасних умов є основним джерелом зростання ефективності господарсько-економічної діяльності, який не має меж та визначається розвитком науково-технічного прогресу, удосконаленням техніки та технології виробництва, виникненням нових матеріалів і видів енергії тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми, що пов'язані з розвитком інвестиційно-інноваційної діяльності в агропромисловому комплексі досліджувались у працях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, зокрема таких як: В. В. Валетенко, Н. В. Войтович, К. Б. Волощук, М. М. Жибак, О. В. Ільїна, В. І. Карюк, К. М. Кашук, І. М. Кіпіоро, А. П. Купрік, Ю. Б. Лижник, О. І. Мельник, К. В. Наконечна, В. Б. Нікуліна, О. Б. Сливінська, К. О. Соловчук, Г. М. Христенко та ін.

Не зважаючи на досить глибокі дослідження зазначеної проблематики, деякі її аспекти, зокрема ті, що стосуються розробки сучасної моделі модернізації підприємств агропромислового комплексу України на інноваційних засадах та формування можливостей і умов її впровадження, все ще не знайшли вирішення, залишаються дискусійними і потребують подальшого дослідження.

Мета статті полягає у розробці моделі модернізації підприємств агропромислового комплексу України на засадах інноваційного провайдингу та визначенні комплексу заходів, що мають передувати її впровадженню за сучасних умов.

Результати дослідження. Як показують результати досліджень, інноваційний рівень розвитку вітчизняних агропромислових підприємств, навіть за умов існування достатньої кількості інноваційних розробок, все ще залишається низьким. Крім того, брак коштів та значні темпи зростання цін на нову техніку змушують підприємства працювати на застарілому та зношеному обладнанні, машинах та устаткуванні, не говорячи вже про можливість впровадження у виробничу діяльність досягнень науково-технічного прогресу (табл. 1).

Таблиця 1 – Купівля сільськогосподарськими підприємствами України нової сільськогосподарської техніки

Показники	Трактори всіх видів			Комбайни зернозбиральні			Автомобілі вантажні			
	кількість, шт	ціна, тис. грн/шт	вартість, млн грн	кількість, шт	ціна, тис. грн/шт	вартість, млн грн	кількість, шт	ціна, тис. грн/шт	вартість, млн грн	
Роки	2011	2983	453,4	1352,4	804	1418,2	1140,3	610	292,2	178,2
	2012	3010	489	1472	541	1483	802,3	463	302,5	140
	2013	2788	542,6	1512,7	524	1538,6	806,2	390	337,6	131,7
	2014	1822	716,5	1305,5	336	2004,8	673,6	288	429,1	123,6
	2015	2095	1254	2627	479	3286	1574	359	810,1	290,8
	2016	3777	1497	5654,5	902	3973	3583,5	574	955,6	548,5
Темп зростання ланцюговий, %	2012	100,9	107,9	108,8	67,3	104,6	70,4	75,9	103,5	78,6
	2013	92,6	111	102,8	96,9	103,7	100,5	84,2	111,6	94,1
	2014	65,4	132	86,3	64,1	130,3	83,6	73,8	127,1	93,8
	2015	115	175	201,3	142,6	163,9	233,6	124,7	188,8	235,3
	2016	180,3	119,4	215,2	188,3	120,9	227,7	159,9	118	188,6
Темп зростання базисний, %	2012	100,9	107,9	108,8	67,3	104,6	70,4	75,9	103,5	78,6
	2013	93,5	119,7	111,9	65,2	108,5	70,7	63,9	115,5	73,9
	2014	61,1	158	96,5	41,8	141,4	59,1	47,2	146,9	69,4
	2015	70,2	276,6	194,3	59,6	231,7	138	58,9	277,2	163,2
	2016	126,6	330,2	418,1	112,2	280,1	314,3	94,1	327	307,8

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України [14]

Низький рівень відтворення та оновлення основних виробничих засобів агропромислових підприємств порівняно з іншими галузями національної економіки України, з урахуванням

відсутності достатньої державної підтримки, незацікавленість самих власників та інші фактори призвели до значного погіршення стану матеріально-технічного забезпечення агропромислових підприємств, в першу чергу малих та середніх форм господарювання. Однак слід зауважити, що з 2015 року починає простежуватися тенденція приросту оновлення основних видів сільськогосподарської техніки агропромислових підприємств, що займаються виробництвом зернових, про що свідчать дані, наведені в табл. 1: темпи зростання купівлі тракторів, зернозбиральних комбайнів та вантажних автомобілів у 2016 році становили відповідно 180,3, 188,3 та 159,9 % по відношенню до 2015 року.

Проблема матеріально-технічного забезпечення виробничої діяльності агропромислових підприємств призвела до деструктивних тенденцій у розподілі коштів на розвиток інноваційної діяльності: найбільша частка витрат, спрямованих на інноваційний розвиток агровиробничих підприємств України спрямована на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (табл. 2), що підтверджує пріоритетність вкладення коштів виробників у відновлення матеріально-технічної бази, тоді як інтенсивний інноваційний розвиток залишається поза увагою агровиробників. Така структура фінансового забезпечення стримує активність інноваційного розвитку вітчизняної агропромислової галузі, оскільки власні кошти підприємств спрямовуються переважно на модернізацію існуючого обладнання, а не на впровадження наукових досягнень і розробок аграрної сфери загалом.

Таблиця 2 – Структура загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності, агропромислових підприємств у 2010–2016 роках, %

Напрямок інноваційної діяльності	Роки						
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Внутрішні науково-дослідні роботи	18,01	19,46	14,60	11,78	17,18	10,78	11,40
Придбання науково-дослідних розробок	0,19	0,09	0,04	0,00	0,38	0,05	0,03
Придбання машин, обладнання та програмного забезпечення	71,83	64,39	68,31	68,13	70,17	81,55	85,30
Придбання інших зовнішніх знань	0,02	0,02	0,03	0,02	0,00	0,00	0,01
Інші витрати	9,95	16,04	17,02	20,07	12,27	7,62	3,26
Всього	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Джерело: розраховано автором за даними Державної служби статистики України [14]

Як бачимо з табл. 2, частка витрат на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення не лише є найбільшою, але і має стабільну динаміку до зростання, сягнувши у 2016 році 85,3%.

Виходячи з цього, для ефективного інноваційно-інвестиційного розвитку, у перспективі, агропромислому сектору України необхідним є впровадження такої моделі інноваційного розвитку, яка б забезпечувала баланс між модернізацією виробництва і впровадженням результатів наукових розробок, нових продуктів і технологій виробництва.

Таким чином, для підвищення рівня інноваційної діяльності та інвестиційної привабливості вітчизняних агропромислових підприємств, пропонуємо застосування моделі модернізації підприємства на засадах інноваційного провайдингу (рис. 1).

У діючому законодавстві України немає терміну «провайдинг», існує лише термін «інноваційна діяльність». У наукових публікаціях під «інноваційним провайдингом» розуміють комплексний цілісний процес формування, втілення в життя та подальшого супроводу системи заходів зі створення та просування на ринок нових товарів чи послуг, чия конкурентоспроможність гарантується на використанні нових наукових знань та прикладних розробок – наукоємних продуктів та послуг [7, с. 124].

Відповідно до запропонованої моделі, сукупність інтелектуальної (аграрна наука), виробничої (підприємницьке середовище агропромислового комплексу) та споживчої (інноваційна продукція, інноваційна технологія, інноваційний процес) сфер формують систему інноваційного провайдингу. Перехід між зазначеними сферами системи інноваційного провайдингу здійснюється за допомогою наступних інструментів:

- прогресивний інновінг (за його допомогою забезпечується взаємодія підприємницького середовища агропромислового комплексу з науковим середовищем);
- інноваційний консалтинг (гарантує інформування та консультування щодо інноваційної продукції та сприяє налагодженню зв'язку з підприємницькими структурами);

– інноваційно-венчурний бізнес (основною задачею є сприяння поширенню розробленої інноваційної продукції).

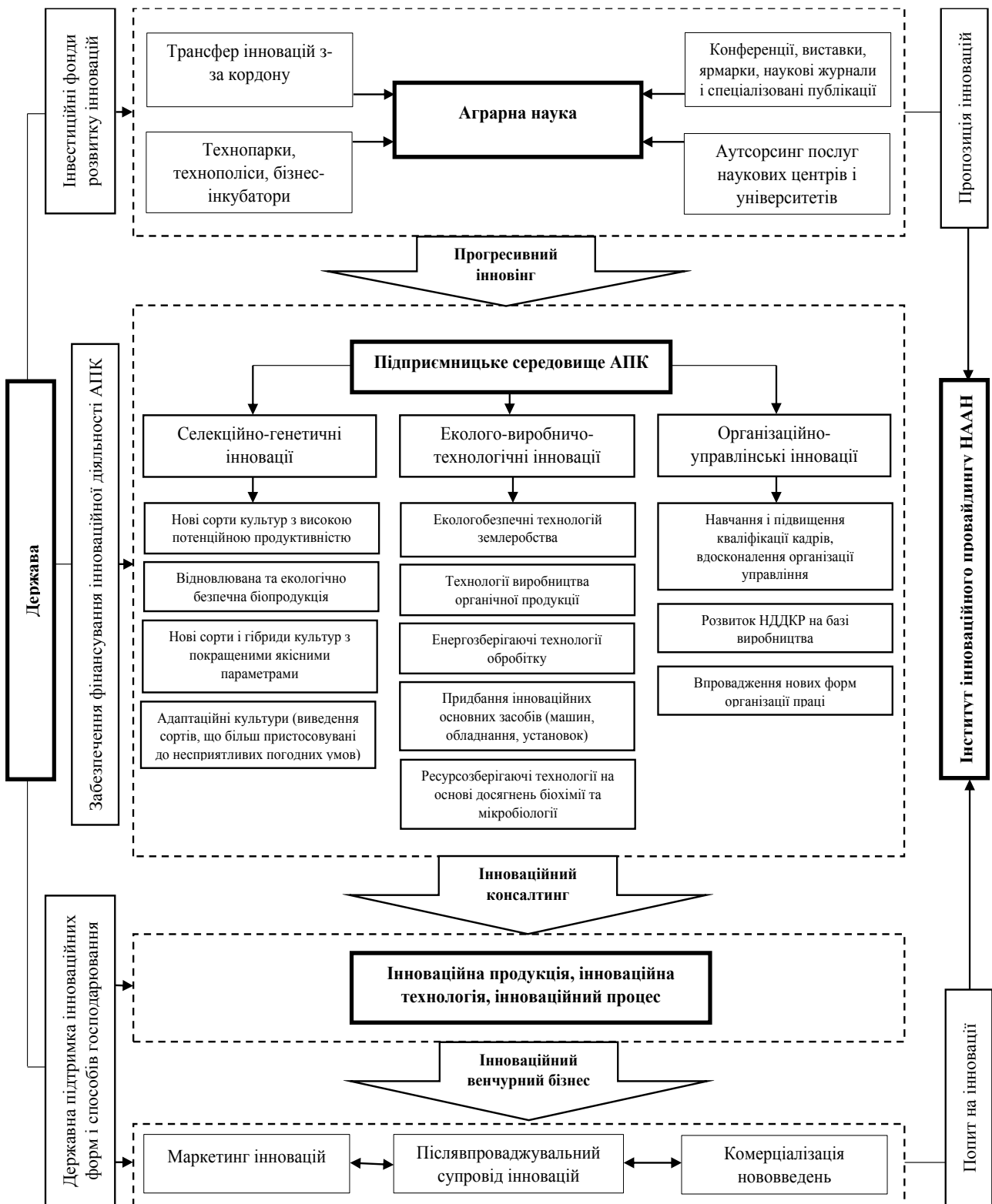

Рисунок 1 – Модель модернізації вітчизняних агропромислових підприємств на засадах інноваційного провайдингу

Сфері аграрної науки у моделі інноваційного провайдингу належить важливе місце, адже вона є генератором наукових ідей та інноваційних розробок у агропромисловому секторі. До основних елементів даної сфери належать:

- трансфер інновацій з-за кордону;

- аутсорсинг послуг наукових центрів і університетів;
- технопарки, технополіси, бізнес-інкубатори;
- конференції, виставки, ярмарки, наукові журнали і спеціалізовані публікації.

У сфері підприємницького середовища агропромислового комплексу, відповідно до запропонованої моделі, існує три напрямки впровадження інновацій: селекційно-генетичні, еколого-виробничо-технологічні та організаційно-управлінські інновації.

Так, основними напрямками селекційно-генетичних інновацій за сучасних умов у аграрному секторі можуть бути такі:

- нові сорти культур з високою потенційною продуктивністю;
- відновлювана та екологічно безпечна біопродукція;
- нові сорти і гібриди культур з покращеними якісними параметрами;
- адаптаційні культури (виведення сортів, що більш пристосовуванні до несприятливих погодних умов) тощо.

Варіанти впровадження еколого-виробничо-технологічних інновацій на вітчизняних агропромислових підприємствах включають:

- екологобезпечні технології землеробства;
- технології виробництва органічної продукції;
- енергозберігаючі технології обробітку;
- ресурсозберігаючі технології на основі досягнень біохімії та мікробіології;
- придбання інноваційних основних засобів (машин, обладнання, установок) тощо.

Організаційно-управлінські інновації агропромислових підприємств передбачають:

- навчання і підвищення кваліфікації кадрів, вдосконалення організації управління;
- розвиток НДДКР на базі виробництва;
- впровадження нових форм організації праці тощо.

Звичайно, зазначений перелік варіантів впровадження інновацій в агропромисловому секторі є далеко не вичерпним, а у моделі запропоновані тільки найбільш розповсюджені сучасні способи розширення інноваційного потенціалу агропромислових підприємств.

Останньою сферою моделі інноваційного провайдингу є безпосередньо отримана інноваційна продукція, інноваційна технологія або інноваційний процес. Важливого значення на цьому етапі набуває доведення інновації до цільового споживача., що має забезпечуватися за допомогою трьох складових:

- маркетинг інновацій;
- післявпроваджувальний супровід інновацій;
- комерціалізація нововведень.

Дуже важлива роль у даній моделі відводиться державі, оскільки її участь передбачена на всіх трьох етапах здійснення інноваційного процесу, починаючи від зародження ідеї і закінчуючи комерціалізацією інновації. Так, на етапі підтримки аграрної науки пропонується відкриття державних фондів інвестиційного розвитку інновацій, які за кошти державного бюджету (або частково) стимулюватимуть розвиток НДДКР у агропромисловій сфері.

На етапі взаємодії з підприємницьким середовищем агропромислового комплексу державі відводяться ті ж самі функції, що покладені на неї і на даний момент – забезпечення ефективного фінансування інноваційної діяльності агропромислового комплексу шляхом реалізації програм державної підтримки, пільгового кредитування, дотацій, лояльної системи надання банківських кредитів тощо.

Підтримка держави на останньому етапі реалізації інновацій передбачає удосконалення законодавчої бази, на основі якої ґрунтується практичне розповсюдження інновацій; розробку чіткого механізму залучення і використання результатів науково-виробничої діяльності агропромислових підприємств у господарський обіг; розробку критеріїв оцінки ринкової вартості нової продукції чи технології; побудову макроекономічних стимулів та надання пільг для імплементації інновацій у виробничу практику тощо.

Ще однією важливою ланкою моделі є діяльність Інституту інноваційного провайдингу НААН України. Інститут інноваційного провайдингу НААН України є провідною структурою, яка займається просуванням інноваційних продуктів для аграрного сектора країни. Розробки інституту ґрунтуються, переважно, на економічних правилах наукоємного ринку. Враховуючи те, що технологічні інновації не мають суворо визначених етапів, просування НДДКР є складним і несистематизованим процесом. Досвід господарювання в Україні довів потребу формування єдиної

регулюючої інституції щодо безупинного просування технологій на ринок. Таким чином, Інститут забезпечує баланс попиту та пропозиції на інноваційну продукцію й стимулює впровадження досягнень науки і техніки у сфері виробництва та послуг. Саме Інститут інноваційного провайдингу став ініціатором того, що аграрна сфера стала на шлях розвитку впровадження НДДКР [7, с. 126].

За результатами досліджень встановлено, що в Україні лише 10 % підприємств, які займаються виробництвом сільськогосподарської продукції, впроваджують інновації у свою діяльність, і, зокрема, у числі цих 10 % знаходяться всі найбільші агрохолдинги нашої держави, що і визначають інноваційну спроможність аграрного сектору на сьогодні. Вектор інноваційного розвитку у аграрному секторі сьогодні спрямований на широке використання ІТ-технологій у виробництві продукції. За таких умов вітчизняні агрохолдинги не тільки купують рішення українських і зарубіжних стартапів в агросфері, а й самі займаються їх розробкою, створюючи ІТ-рішення для власних потреб.

При цьому слід зазначити одну характерну особливість впровадження інновацій agritech-ринку на вітчизняних агропромислових підприємствах: широке впровадження інноваційних рішень, спрямованих на економію ресурсів (витрат добрив, мінералів, засобів захисту рослин) та рішень, спрямованих проти викрадень та правопорушень, зокрема, датчиків на сільгосптехніці, що дозволяють стежити за витратою палива, систем обліку земельного банку з метою контролю витрат на насіння, добрива тощо, тоді як розробкою інновацій, спрямованих на виведення нових видів продукції чи продукції з покращеними якісними характеристиками, використання енергії біопалива для виробничого процесу, лабораторними дослідженнями з метою підвищення якості ґрунтів займається не значна частка агрохолдингів.

Таким чином, з метою здійснення модернізації вітчизняних підприємств агропромислового комплексу на інноваційних засадах та впровадження запропонованої моделі, необхідною є реалізація таких заходів зі сторони підприємницького сектору та держави:

1) підвищення активності інноваційної діяльності агропромислових підприємств за рахунок удосконалення механізму освоєння інновацій. Так, необхідною є розробка організаційно-економічного механізму впровадження інновацій у діяльність підприємств, системи науково-технічної інформації, яка є відповідною вимогам ринкової економіки, апробованої і ефективної схеми взаємодії наукових установ з впроваджуваними структурами;

2) розширення джерел фінансування інноваційної діяльності агропромислових підприємств. Так, фінансове забезпечення інноваційної діяльності може здійснюватися як державними фондами підтримки, так і фондами підтримки наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, створеними юридичними особами та фізичними особами, тобто недержавними фондами;

3) переорієнтація напряму інноваційної діяльності малих підприємств та фермерських господарств. Фізичний і моральний знос призводять до порушення технології робіт і агротехнічних термінів їх проведення, однак інноваційний розвиток агропромислового комплексу передбачає, не тільки оновлення парку сільськогосподарської техніки, а і, як мінімум, проведення селекційних робіт, застосування нових видів добрив, застосування інноваційних методів управління тощо;

4) підвищення ефективності використання людського капіталу не лише в системі управління агропромисловими підприємствами, а і у сфері розробки, впровадження та реалізації інновацій в межах підприємства. Це необхідно здійснити за рахунок залучення наукових кадрів, навчання та підвищення кваліфікації працівників, оскільки агропромисловий сектор сьогодні відчуває гостру нестачу кваліфікованих кадрів, здатних впроваджувати інноваційні технології та працювати на сучасній техніці;

5) підвищення зацікавленості приватного сектора у розробці та впровадженні інновацій за рахунок розширення непрямой підтримки інноваційної діяльності, включаючи звільнення агропромислових підприємств, що впроваджують інновації від податку на додану вартість або інших обов'язкових платежів;

6) подолання процесів деградації та руйнування природного середовища і націленість на екологізацію виробництва шляхом збільшення обсягів виробленої рослинної продукції на основі підвищення родючості ґрунту, використання технологій, спрямованих на підвищення врожайності сільськогосподарських культур і поліпшення якості продукції;

7) подолання недовіри агровиробників до вітчизняних технологій та інноваційних розробок шляхом стимулювання їх впровадження на вітчизняних агропромислових підприємствах з одночасним зменшенням імпорту продукції, сільськогосподарської техніки, устаткування, засобів захисту рослин та інших інновацій з-за кордону;

8) підтримка та стимулювання впровадження інноваційних проектів, пов'язаних з переробкою енергетичних продуктів і виробництвом біопального, що сприятиме виробництву альтернативного виду

екологічно чистого пального, утилізації надлишків виробленої сільськогосподарської продукції, створенню нових робочих місць для сільських мешканців та підвищенню їх добробуту.

Висновки. Отже, не зважаючи на весь свій масштабний потенціал, сучасний український агропромисловий комплекс зможе ефективно розвиватися лише за умов активного інноваційного розвитку підприємств, що його формують. Тому цілі модернізації та зусилля як самих агровиробників, так і держави в цілому, мають бути направлені на реалізацію вищезазначених заходів у якнайближчій перспективі.

Таким чином, особливістю агропромислового сектору України є те, що активна інноваційна діяльність здійснюється переважно великими компаніями та агрохолдингами, які мають можливість залучати додаткові кошти та інвестиції для власного розвитку, тоді як невеликі приватні підприємства та фермерські господарства не мають змоги забезпечити впровадження інновацій, а тому змушені працювати на застарілому обладнанні, що накладає відбиток як на якість продукції, так і на продуктивність праці.

Виходячи з цього, для забезпечення належного розвитку інноваційної діяльності в агропромисловій сфері необхідним та доречним за сучасних умов є застосування запропонованої моделі системного підходу до модернізації підприємств агропромислового сектору на засадах інноваційного провайдингу, оскільки її механізм є найбільш прийнятним на сьогодні для вирішення питання консолідації науково-технічного потенціалу науково-навчальних установ, інноваційних структур та безпосередньо товаровиробників і споживачів аграрного сектору економіки.

Література

1. Валетенко В. В. Формування організаційно-економічного механізму інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарських товаровиробників. *Вісник ХНАУ*. 2013. Вип. 6. С. 162–166.
2. Войтович Н. В. Інноваційно-інвестиційне забезпечення розвитку аграрної сфери економіки України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2014. Вип. 3.Т. 2. С. 59–66.
3. Волошук К. Б. Концептуальні основи формування інноваційно-інвестиційної моделі підприємств аграрного сектору в умовах розвитку нової економіки. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2013. № 4. Т. 1. С. 147–151.
4. Жибак М. М., Христенко Г. М. До питання розвитку інноваційно-інвестиційного потенціалу аграрних підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 7. С. 6–10.
5. Льбіна О. В. Інноваційно-інвестиційний розвиток аграрних підприємств України в умовах глобалізації. *Часопис економічних реформ*. 2015. № 2. С. 79–84.
6. Карюк В. І. Стимулювання інноваційної діяльності підприємств як інструмент підвищення конкурентоспроможності вітчизняної економіки. *Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наукових праць*. 2011. Вип. 24. С. 362–367.
7. Кашук К. М. Теоретичні засади ідентифікації інноваційного провайдингу в аграрній сфері. *Вісник Житомирського національного агроекологічного університету*. 2011. № 2(2). С. 120–129.
8. Кіпіоро І. М. Механізми активізації інноваційно-інвестиційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Економіка АПК*. 2015. № 4. С. 77–81.
9. Купрік А. П. Інноваційний та інвестиційний розвиток сільськогосподарських підприємств України. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2013. № 3.Т. 2. С. 228–232.
10. Лижник Ю. Б. Аналіз та моделювання інвестиційних та інноваційних процесів у сільському господарстві. *Сталий розвиток економіки*. 2011. № 6. С. 184–188.
11. Мельник О. І. Венчурне фінансування як фактор розвитку інноваційного підприємництва в аграрному секторі економіки. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2015. Вип. 3. С. 33–40.
12. Наконечна К. В. Регіональні засади розробки програм інноваційно-інвестиційного розвитку сільськогосподарського виробництва з урахуванням структурних змін. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2014. Вип. 200. Ч. 1. С. 256–260.
13. Нікуліна В. Б. Інвестиційно-інноваційний розвиток агропромислового. *Вісник Черкаського університету. Серія: Економічні науки*. 2014. № 4. С. 80–87.
14. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 22.10.2018).
15. Сливінська О. Б. Методичні підходи до аналізу економічної ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності зерновиробництва. *Агросвіт*. 2015. № 9. С. 22–26.
16. Соловчук К. О. Перспективи розвитку інноваційно-інвестиційних процесів в аграрній сфері. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. № 1. С. 130–137.

References

1. Valetenko, V. V. (2013). Formation of organizational and economic mechanism of innovation and investment development of agricultural commodity producers [“Formuvannia orhanizatsijno-ekonomichnoho mekhanizmu innovatsijno-investytsijnogo rozvytku sil’s’kohospodars’kykh tovarovyrobnykiv”]. *Visnyk KHNAU*, 6, pp. 162–166.
2. Vojtovych, N. V. (2014). Innovative and investment support for the development of the agrarian sector of Ukraine’s economy [“Innovatsijno-investytsijne zabezpechennia rozvytku ahrarnoi sfery ekonomiky Ukrainy”]. *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomor’ia*, 3(2), pp. 59–66.
3. Voloschuk, K. B. (2013). Conceptual bases of formation of innovation-investment model of enterprises of agrarian sector in conditions of development of a new economy [“Kontseptual’ni osnovy formuvannia innovatsijno-investytsijnoi modeli pidpriemstv ahrarnoho sektoru v umovakh rozvytku novoi ekonomiky”]. *Visnyk Khmel’nyts’koho natsional’noho universytetu. Ekonomichni nauky*, 4(1), pp.147–151.
4. Zhybak, M. M. and Khrystenka, H. M. (2015). On the issue of development of innovation and investment potential of agrarian enterprises [“Do pytannia rozvytku innovatsijno-investytsijnogo potentsialu ahrarnykh pidpriemstv”]. *Investytsii: praktyka ta dosvid*, 7, pp. 6–10.
5. Il’ina, O. V. (2015). Innovative-investment development of agrarian enterprises of Ukraine in the conditions of globalization [“Innovatsijno-investytsijnyj rozvytok ahrarnykh pidpriemstv Ukrainy v umovakh hlobalizatsii”]. *Chasopys ekonomichnykh reform*, 2, pp.79–84.
6. Kariuk, V. I. (2011). Stimulation of innovative activity of enterprises as a tool for improving the competitiveness of the domestic economy [“Stymuliuвання innovatsijnoi diial’nosti pidpriemstv iak instrument pidvyschennia konkurentospromozhnosti vitchyznianoi ekonomiky”]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*, 24, pp. 362–367.
7. Kaschuk, K. M. (2011). Theoretical foundations of identification of innovation provision in the agrarian sector [“Teoretychni zasady identyfikatsii provajdynhu v ahrarnij sferi”]. *Visnyk Zhytomyrs’koho natsional’noho ahroekolohichnoho universytetu*, 2(2), pp. 120–129.
8. Kipioro, I. M. (2015). Mechanisms of activation of innovation and investment activity of agricultural enterprises [“Mekhanizmy aktyvizatsii innovatsijno-investytsijnoi diial’nosti sil’s’kohospodars’kykh pidpriemstv”]. *Ekonomika APK*, 4, pp. 77–81.
9. Kuprik, A. P. (2013). Innovative and investment development of agricultural enterprises of Ukraine [“Innovatsijnyj ta investytsijnyj rozvytok sil’s’kohospodars’kykh pidpriemstv Ukrainy”]. *Visnyk Khmel’nyts’koho natsional’noho universytetu. Ekonomichni nauky*, 3(2), pp. 228–232.
10. Lyzhnyk, Yu. B. (2011). Analysis and modeling of investment and innovation processes in agriculture [“Analiz ta modeliuvannia investytsijnykh ta innovatsijnykh protsesiv u sil’s’komu gospodarstvi”]. *Stalyj rozvytok ekonomiky*, 6, pp.184–188.
11. Mel’nyk, O. I. (2015). Venture financing as a factor in the development of innovative entrepreneurship in the agrarian sector of the economy [“Venchurne finansuvannia iak faktor rozvytku innovatsijnogo pidpriemnytstva v ahrarnomu sektori ekonomiky”]. *Visnyk ahrarnoi nauky Prychornomor’ia*, 3, pp.33–40.
12. Nakonechna, K. V. (2014). Regional principles of development of programs of innovative and investment development of agricultural production taking into account structural changes [“Rehional’ni zasady rozrobky prohram innovatsijno-investytsijnogo rozvytku sil’s’kohospodars’koho vyrobnytstva z urakhuvanniam strukturnykh zmin”]. *Naukovyj visnyk Natsional’noho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy*, 200(1), pp. 256–260.
13. Nikulina, V. B. (2014). Investment and innovative development of agricultural production [“Investytsijno-innovatsijnyj rozvytok ahropromysloвого vyrobnytstva”]. *Visnyk Cherkas’koho universytetu. Seriya: Ekonomichni nauky*, 4, pp.80–87.
14. Official site of the State Statistics Service of Ukraine. [online] Available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> [Accessed 22 Oct. 2018].
15. Slyvins’ka, O. B. (2015). Methodical approaches to the analysis of economic efficiency of innovation and investment activity of grain production [“Metodychni pidkhody do analizu ekonomichnoi efektyvnosti innovatsijno-investytsijnoi diial’nosti zernovyrobnytstva”]. *Ahrosvit*, 9, pp. 22–26.
16. Solovchuk, K. O. (2015). Prospects for the development of innovation and investment processes in the agrarian sector [“Perspektyvy rozvytku innovatsijno-investytsijnykh protsesiv v ahrarnij sferi”]. *Aktual’ni problemy ekonomiky*, 1, pp. 130–137.

Стаття надійшла до редакції 15.12.2018.